ANDRÁSCSIK ÖRÖKÖSE

KRÚDY GYULA REGÉNYÉBŐL ÍRTA ÉS RAJZOLTA: **ZÓRÁD ERNŐ**

7.
Ekkor egy különös öregúr lépett elő a sarokból. Mintha valami ötvenesztendős divatlapból vágták volna ki...

De igenis létezik! Az ő képviseletében vagyok itt. Nevem Boronkay, és az örökösnő nagybátyja vagyok.

Melyik állatseregletből tetszett megszökni?

8.
Torkára forrasztom a szót! Itt van a meghatalmazásom, okmányaim! Átvenni jöttem az Andráscsik-örökséget.

De már abból nem eszik!

Perelünk körömszakadásig!

Nem adjuk a jussunkat ilyen jöttmentnek!

9.
Akinek valami dolga van velem, engem és kardomat mindig megtalálhat!

A végrendelet hiteles. Éppen Hubák ügyvéd úr szerepel egyik tanúként.

Az én aláírásom... De hát a macska vette észre a fatális névcserét!

10.
A városban egyébről sem volt szó, mint a rejtélyes végrendeletről. Mindenki a felsült rokonságon nevetett. De tulajdonképpen ki az az Andráscsik Zsuzsanna, akiért családját, rokonságát kitagadta a vén uzsorás? Az ódivatú nagybácsi ezalatt hiába várta az Andráscsikokat.

11.
– Ha valaki Boronkay őrnagyot keresi, csak ide kell utasítani. Mindenkinek rendelkezésére állok!

№ 8

12.
Miután a sajátságos öregúr hiába várta a duellánsokat, megbízta az örökség ügyével Bajsa Gábort, egy fiatal, kezdő fiskálist.

Manapság már másképp van az.

Azért választottam magát, öcsém, mert még fiatalember, és talán megéri a pör végét.

13.
Hej, hogy felszállt az ázsiója Bajsa Gábornak! Különösen arra a hírre, hogy Budapestre utazván személyesen megismerkedett a titokzatos örökösnővel. „Nos? Milyen? Kiféle?" – repkedett a sok kérdés. Az ügyvéd azonban kitért a felelet elől.

Regénybe való história ez, urak! Ha száraz hivatalos írások nem bizonyítanák, magam sem hinném!

14.
Mikor aztán a szép özvegy Telegdyné is elküldte szobalányát, hogy szívesen látja uzsonnára...

Kik lesznek még ott?

Senki más, csak a tekintetes úr. Asszonyom legelőször szeretne hallani arról a bizonyos Zsuzsannáról.

15.
Mind ilyenek az asszonyok! Irma eddig csak nevetett, hiába ostromolta őt virágbokrétákkal. Kárba vesztek az ablak alatti séták, a legmélyebb sóhajtások. De a kíváncsiság a leggyengébb oldaluk. Vajon ma sem engedi rózsaszínű ujjhegyét megcsókolni?

16.
Mega ugyan szépen megváratott. Igaz, hogy uzsonnára hívtam, de csak nem üzenhetem, hogy nyomban jöjjön! Mindent tudni akarok! Ám kóstolja meg ezt a bort először!

Olyan színe van, mint az ajkának...

Az ügyvédnek ebben a percben eszébe sem jutott, hogy Andráscsik uram valamikor is a világon volt.

17.
Hát csakugyan olyan szép az a Zsuzsánna? Van olyan szép, mint én?

Van is magánál szebb! Bár ő sem csúnya. Mikor először találkoztam vele a pesti „Angol Királynő" szállóban...

18.
Tehát ön lesz az ügyvédem?
19.
Nézze, ez volt az én drága jó apám...
20.
„Nem hittem a szememnek, mikor Zsuzsánna kisasszony megmutatta a nyakában függő amulettet. A mi bizonos, elvadult külsejű Andréscsikunk lett volna ez az ifjú gavallér?"
21.
„A leány egy teljes óráig vallatott a megboldogultról, akit egészen más oldalról ismert, mint mi itthon. Azután nagybátyja gondjaira bízott..."
22.
„Nos, fiatalember, hogy az elején kezdjem, Andréscsik elkövette azt a bolondságot, hogy kétszer nősült. Másodszor akkor, mikor az elsőtől még el sem vált...

23.
Az öreg Andráscsik valamikor délceg legény volt, hadnagy a Sándor-huszároknál, mely ezred éppen Olaszországban tanyázott...

24.
Parancsnokuk Boronkay Lőrinc ezredes, kinél büszkébben senki sem csörgette kardját az osztrák ármádiában. De még büszkébb volt leányára, Krisztinára, aki özvegy életét felvidította.

25.
Ezzel a fegyelmezett katonaleánnyal történt a szerencsétlenség, hogy beleszeretett Andráscsik hadnagyba ott a messzi Itáliában. De hát az ördög Milánóban is ördög...

26.
Hiszen nem is lett volna olyan nagy baj, ha Andráscsik igazi hadnagy lett volna. De a közlegénységen kezdte, úgy vitte fel az aranycsillagig. A többiek szemében mindig csak őrmester maradt. Ráadásul még nemesember sem volt. Krisztina ezért titokban tartotta érzelmeit mindaddig, amíg tovább már nem lehetett titokban tartani...

Helyes. Légy a felesége. De csak azon feltétel alatt, hogy nyomban elváltok az esküvő után. Különben majd gondoskodom én arról, ne soká legyen Andráscsik hadnagy a férjed!

27.
Az esküvőt titokban megtartották egy milánói kolostorban.

28.
A szertartás után két tiszt nyomban őrizetbe vette a hadnagyot

Krisztinához addig semmi köze, míg velem el nem intézte a dolgát. Becstelen férfit nem tűrök meg a családomban! Leányom becsületét kireparálhatta, de nem az enyémet!

29.
Andráscsik még ekkor is vonakodott megverekedni tulajdon apósával, de a törzstisztek kijelentették: ott helyben lekaszabolják, ha tovább ellenkezik. A kolostor szomszédságában volt a huszárkaszárnya. Itt folyt le a különös párbaj.

30.
Az ezredes golyója célt tévesztett, de annál biztosabban talált a hadnagy lövése.

31

Gáspár öcsém... esküdj meg, hogy Krisztina sohasem lesz Andráscsikné...

Esküszöm, bátyám!

32.
Andráscsik természetesen megszökött Milánóból, és sokféle hányattatás után Kállóra került. Próbált-e Krisztinához közeledni azon idő alatt, nem kívánta-e gyermekét látni, aki az esküvő után nemsokára született – ki tudná? Így örökös rejtély második házassága is, melyet akkor kötött Kállón, mikor első felesége még élt, és tőle el nem vált. Nem nagyon szerette az új asszonyt, de az bizonyos, hogy annak hozományával kezdte meg a pénzkölcsönzést. Vagyona egyre gyarapodott, s ez felbátorította, hogy évek múltán keresni kezdje első szerelmét.

33.
Az uzsorás házát sokan felkeresték megszorult urak, kezet csókoltak a korán elhervadt asszonynak meg a hajadonná serdült Juliskának. De hát akik itt megfordultak, nem az eleven angyalokra voltak kíváncsiak, hanem azokra a föstött angyalokra, melyek a bankókon vannak. Pestről hozta azokat Andráscsik uram, ahol gyakran megfordult.

Megyek friss angyalokért...

34.
Mi lett a sorsa Boronkay Krisztinának? Gáspár úr, a nagybátyja, valami kártyaadósság miatt otthagyta a katonaságot és felcsapott „művésznek".

Krisztinát és gyermekét azonban nem hagyta el. Az asszony maga is megkedvelte a vándoréletet.
35

Zsuzsanna, mint várbeli huszárlány, korán megtanulta a lovaglás művészetét.

36

37.
Boronkay elkeseredve szidta olyankor a sorsot, amikor csupán Krisztina keresménye tartotta a lelket háztartásukban, s alig várta, hogy a festett kártyalapok jobb idők jöttét jelentsék...

38.
Az esztendők elrepültek, de a várva várt millió nem érkezett meg. Jött mind sűrűbben a nyomorúság. Krisztina betegeskedni kezdett. Párizsban laktak, mikor a halál elszólította abból a boldogtalan életből, melynek keresztjét türelmesen viselte. Ekkor toppant be Andráscsik Sámuel.

39

Bocsássatok meg nekem!

Nem utasíthatlak el a koporsótól... Nem tilthatlak el a gyermekedtől...

40.

Andráscsik ettől kezdve mind gyakrabban látogatta meg leányát. Gáspár úr bősz haragja is lecsillapodott, amikor Andráscsik minden alkalommal megtöltötte a tárcáját. Utóvégre Zsuzsánna most már egyedül az apjáé volt, el is vihette volna Boronkaytól anélkül, hogy egy körmöci aranyat adott volna.

41.

Az uzsorás végül hazahozta őket Magyarországra, s a főváros közelében talált számukra rejtekhelyet. Gáspár úr csak nagysokára tudta meg a valót: azt, hogy Andráscsiknak felesége, gyermeke van. Mindezt azonban Zsuzsánna előtt titkolni kellett.

42

Kötelet érdemelne! Csak az enyhíti a vétkét, hogy annyira szereti Zsuzsikát!

Úri módon férjhez adom! Akkor aztán rendben lesz minden!

43.

„De a sors nem engedte, hogy simán kigombolyítsa a fonalat, melyet összebogozott. A halál kozbelépett, és Andráscsik története csak most kezdődik igazán, amikor már meghalt...!" – fejezte be elbeszélését Bajsa Gábor.

Bolondok mind a férfiak. Jó éjszakát, Bajsa.

Azt hittem, örömet szerzek a hiteles történettel. Pedig volna valami mondanivalóm még...

44.

A fitos szobacica olyan ártatlan képpel nyitott be, mintha nem ott hallgatózott volna egész idő alatt.

Ida, takarítsa le az asztalt!

45.

Az ügyvéd csalódottan távozott és a „Griff" szálló felé irányozta lépteit. A kivilágított ablakok láttán...

ARANY GRIFF

Tán valami nagy vendég érkezett?

A numeró egyben Andráscsik Zsuzsánna önagysága szállott meg. Az örökösnő!

46.
Kállóban már sok nevezetes esemény történt, de minden eltörpült az Andráscsik-örökösnő érkezése mellett.
Ejnye, be szörnyen sietett! Pedig beletelik még néhány esztendő, míg átveheti az örökséget.
Ha ugyan átveszi! Mert az Andráscsikok pereskedni fognak!
47.
A „Griff"-ben a vármegye letört gavallérjai ültek. Mit csinál a magyar nemesember, ha befejezte hivatásos pályáját, az úri életet? Uraskodik tovább. Csak nem esett a feje lágyára, hogy mást csináljon? A kártyát nem viheti el a végrehajtó, bor van a pincében, s a cigány sem felejtette el a régi nótákat. Valakinek az a bolond gondolata támadt, hogy litániába kéne szedni azok névsorát, akiket néhai Andráscsik tönkretett. Éjfélkor már fújta az egész kompánia. Hátha meghallja odafönt a dáma, a numero egyben.
48.
Végül Zathureczky megunta a dolgot...
Hogy el ne felejtsem... az én pisztolyaimat tönkretette a sok kenyérgombóc, amit kilődöztetek belőle. Ezt a tréfát Boronkay őrnaggyal aligha lehet megcsinálni. Komolyan veszi a párbajt!
Engedelmet! Én nem szoktam kenyérgombóccal párbajozni!
Micsoda? Hát az öreg is itt van?
49.
E hírre a kompánia tagjait sűrű egymásutánban nyelte el a mellékutcák sötétje. Csak az éjjeli bakter, aki ősi szokás szerint ott strázsált, hogy ha valakit netán hazáig kellene kísérni, kéznél legyen – csak a bakter ordított bele az éjszakába.
Éjfél után kettő múlt el, Éljen Andráscsik Sámuel!
50.
Másnap Andráscsik Zsuzsánna és Boronkay őrnagy, Bajsa ügyvéd kíséretében megjelent az örökségi bíró előtt.
Körülbelül egymilliójáról van szó. De attól tartok, nem fog simán menni az átvétel. Az Andráscsikok mozgásba hoztak egy tucat prókátort.
Azt szeretném megtudni, hogy mennyi is az én örökségem.
51
Hisz nekem nem is kell az a millió egészen...
Zsuzsánna nagykorú. Mindent belátása szerint tesz. De véleményem szerint éppen elég volna mindegyik Andráscsiknak egy pár csizma!
Úgy van, mert van ám olyan ellenfelünk is, akinek a lábán még életében nem volt csizma.

52.
Mire a „Griff"-be visszamentek, már tele volt a város a nagylelkű örökösnő hírével. Minden asztal foglalt volt az étteremben, a leány azonban szobájába vitette az ebédjét. Zathureczky, aki már kora délelőtt barátságot kötött Boronkayval, észrevette: mennyire fárasztja Zsuzsánnát a tolakodó érdeklődés.

Költözzetek ki valahova vidékre.

Az Andráscsik-vagyon tartozéka a Benedikty-kastély, Törökfán.

Rendben van, délután megnézzük.

53.
A törökfai Benediktyek kriptáján régen megfordították a címert. Az ócska kastélyt, melyet valami érthetetlen szeszélyből vásárolt meg egyszer Andráscsik Sámuel, csak a katonaviselt vén kulcsár őrizte.

Itt szeretnék lakni. Itt nem háborgat senki. És minden apámra emlékeztet. Senki sem tudja, milyen ember volt, egyedül csak én. Ő volt a legnemesebb ember a világon...

54.
Boronkay őrnagy eleinte pokolba kívánta az egész kastélyt. Hetek múlva azonban megbarátkozott vele, különösen mióta megjött Mme Tareau, Zsuzsánna egykori nevelőnője. Zathureczky ismeretes homokfutója is egyre gyakrabban tűnt fel, Bajsa pedig rendszeresen kilovagolt, hogy ügyfelének beszámoljon a per állásáról.

55.
Mikor leesett az első hó, az őrnagy célzásokat tett arra, hogy sürgős dolgai Pestre szólítják.

Ismerem már az ő sürgős dolgait... Szeretném, ha visszatartaná.

Minden jó szándékomban az asszonyok akasztottak meg. Talán egri püspök lennék régen, ha asszonyok nincsenek. Nem megyünk Pestre, Gazsi bátyám, de elmegyünk disznótorra Bujiba, a Gaálok közé! Ott mindenki rokonom.

56.
Zsuzsánna Bujiba se nagyon szívesen eresztette Gáspár bácsit. Ki tudja, miféle veszedelmek rejtőznek ott?

Én is ott leszek! Mikor hóka lovaimat meglátják Bujiban, a régi török világ éled fel: a fehérnépet vermekbe bújtatják!

Férfiúnak nem szabad hölgyek előtt így szólani! Monsieur Bajsa sose mond ilyen csintalanságokat.

Az csak gondol. Különösen a szép Telegdynével kapcsolatban.

57.
Zsuzsánna nem kérdezte, ki is az a Telegdyné, de egy másik alkalommal, miután unottan végighallgatta Bajsa Gábor ügyvédi fejtegetéseit...

Mondja, mit csinál Telegdyné?

Jelenleg bizonyára az minden gondja, hogy milyen ruhában jelenjen meg a megyebálon...

58.
A nevezetes disznótorról csak napok múlva érkezett meg Gazsi bácsi és hűséges barátja. Zathureczky a várható fejmosás elől nyomban továbbhajtott a csengő-bongó szánon.

Hej, azok a Gaál-lányok... hogy tudnak táncolni, énekelni...

No, rakjuk csak fel a hideg vizes kendőket, és ágyba gyorsan!

59
Maradjon itt vacsorára, Bajsa. Nagybátyám rosszul érzi magát, lefeküdt. Nem szeretünk egyedül lenni este. Farkasüvöltést hallottam a nádasból.

Ahogy parancsolja!

60
És vendégségbe csalogatja bátyámat Zathureczky. Különben is, micsoda hely az a Buji? Már a neve is olyan rossz hangzású.

Nem vagyok megelégedve Monsieur Zathureczkyvel. Mióta idejár, Gáspár úr állandóan szivarozik és öreg huszárunknak arra nézve ad parancsokat, hogy káromkodjon egyet-kettőt a kedvéért. Persze, az Palinak szigorúan meg van tiltva!

61
Buji a Zathureczky faluja. Ott mindenki rokona. Legfőképp a szépséges Gaál kisasszonyok. Olyanok azok, mint a derbinyertes agár kölyke: lopják, mert másképp nem lehet hozzájutni.

Csodálnám, ha a hires Telegdyné nem Bujiba való volna. Jó éjszakát, Bajsa. Ha a farkasoktól félne, kölcsönadom a Winchester-puskámat.

62.
Az ügyvéd ábrándozva gondolt Telegdynére, született Gaál Irmára. „Persze, hogyan is értené meg azt egy Andráscsik-leány, hogy asszonyban éppen olyan nemes, telivér fajta van, mint a paripában...”

63.
A falu határában hirtelen két sötét, fenyegető árnyék jelent meg.

Reggel vigyék a kastélyba, a kisasszonynak. Bajsa ügyvéd küldi.

64

65.
A kállói megyebálon megtörtént az országraszóló skandalum, hogy éjfél után egész bandájával eltűnt Kacsári, a híres cigány.

Karóba húzatom a gazembereket!

Most akartam rendezni a második négyest!

66.
A Gaál-kisasszonyok nem jöttek zavarba. Előkerítették Vattayt, a szerelmes mérnököt, aki olyan szépen tudott fütyülni, mint Munkácsy Mihály, és füttyszóra táncoltak tovább. Hamarosan híre járt: a cigányokat Zathureczky szöktette meg, hogy a törökfai kastélyban elhúzassa Boronkay Gáspár kedves nótáját.

A szerenád nem a betegeskedő örnagynak, hanem az Andráscsik-örökösnőnek szól!

A milliomos kisasszony duzzog, mert nem hívták meg a bálba! Fölbújtotta Zathureczkyt, hogy bosszút állhasson.

Másféle lány az, mint sokan gondolják!

67.
Lett is erre nagy felzúdulás. „No hiszen! Talán bizony az uzsorás apja miatt másféle, mint az idevaló nemeskisasszonyok?" Bajsa kedveszegetten a kártyaszoba felé irányozta lépteit.

68.
Az ügyvédnek húsz darab ezres volt a tárcájában, előleg az Andráscsik-örökségre. Az volt a szándéka, hogy másnap átadja Zsuzsánnának.

Van-e elég „gerslid", öcsém, prókátor? Mert pénz kell ide, nem diploma!

Talán elég lesz „vizire"...

69.
„Ki tudja, hogy a kacér Irmát nem indítaná meg valami értékes ékszer, amit ügyesen el lehetne rejteni egy virágbokrétában...?" A kártyák, ezek a színes figurák, egyebet is sugdostak a fülébe. Voltak pillanatok, mikor a piros ászt Telegdynének nézte...

70.
Kívül a bálteremben nagy zajgás keletkezett. Csakhamar megszólalt Kacsári híres bandája.
Mondanivalóm van.
Éppen most?

71
Ne kártyázz te ezekkel a spillerekkel. Elszedik az utolsó garasodat is.
Mi közöd hozzá! A magamét veszítem!

72
Bölcsen mondod. Az ember csak azt veszítheti el, ami az övé. Az egyik a pénzét, a másik az eszét, a harmadik a becsületét.
Kint, a világosodó éjszakában egyszerre elrepültek Bajsa elől az ábrándképek. A vörös ász és vele Telegdyné odabent maradt a játékasztalon. Megszámolta a pénzt: szerencsére megvolt az egész húszezer forint. Úgy érezte, mintha valami mély vízből került volna a levegőre.

Fiú, szedd össze magad. Ilyent még nem hallottál, de nem is álmodtál. Tiéd lehet az András-csik lány!
73
De hát miről beszélsz?...

74.
„Nos, hát kivittem Kacsárit Törökfáira. Farkasüvöltést hallottunk. Remegtek a cigányok, mint a nyárfalevél... De tartoztam a lánynak az elmaradt báli meghívásért...!"

75.
„Már sok szerenádot adtam életemben, de ilyen jól még egyik sem sikerült..."

Furcsa divat uralkodik ebben a vármegyében. De ha már itt vagyok, alávetem magamat a szokásoknak. Jobban szeretem, ha itthon mulatnak, mint ha mindenféle veszedelmes helyekre cipeli el a bácsit. De mondja, Bajsa Gábor talán beteg?

Ő komoly ember. Bizonyosan alszik odaheza.

76

77

Dehogyis alszik. Nyilván ott taposa a padlót a bálon Telegdyné szoknyája körül.

Akár ügyvédi költségszámlájába is bevehette volna a látogatás honoráriumát Monsieur Bajsa...

Ez a maga jutalma, Zathureczky.

„Én pedig azt gondoltam magamban: ez a lány fülig szerelmes. Engem nem lehet megcsalni. Most már Bajsán a sor. El ne engedje a madarat, amely maga kívánkozik a kalitkába. Pedig szép aranytollú madár..."

78

79.

Jó negyed mérföldre Törökfáitól állott a sulyomi kastély, mely pontos mása volt az előbbinek. Valamikor mindkettő Benedikty Györgyé volt, aki sok rossz fát tett a tűzre. Ezt a két kastélyt is azért építtette olyan egyformára, mert drága portékát tartott bennük. A törökfáiban felesége lakott, a sulyomiban meg a szeretője. De egyik se volt valami ijedős menyecske. A legenda szerint párbajt vívott a két amazon...

80.

Még szerencse, hogy a páncéling miatt egyiknek sem történt baja. Sok évig lakatlan volt ezután a sulyomi kastély, míg végül az özvegy Pay báróné vette meg. Ez az idős dáma minden rokont férjhez adott, megházasított, aki csak keze ügyébe került. Rokona pedig volt elég. Egy tavaszi napon...

Hajts be Kállóra, fiam.

81.

A cukrászda teraszán üldögélt szivarozva, amikor...

Végem van! Itt a nagynéni!

Gyere csak, gyere, Zatukám! Minek futnál előlem? Hiszen te vagy a legkedvesebb unokaöcsém. Van-e sok adósságod? Momentán tudnék számodra egy húszezer forintos asszonykát.

82

Micsoda férfiak vagytok ti itt, Szabolcsban! Törökfáin él egy gyönyörű leányzó. Méghozzá milliomos! Szégyen, hogy még mindig pártában van. Ezt nem hagyhatom annyiban. Már sürgönyöztem is további unokaöcséimnek. Ide várom őket felsővidékről.

Azokhoz a bojnyikokhoz csak add férjhez a tótországi kisasszonyaidat!

83.

A sulyomi kastélyban ezekben a napokban lakói akadtak a régóta üresen álló vendégszobáknak. Bunyitay Pista Sáros megyéből érkezett. Borcsánszky Jankó Hontból, Gravinczy Gyurka meg Barsból.

Mit szólsz ezekhez a csizmákhoz, Jankó?

És ez a bajusz, Pista? Él, beszél, szerelmet vall...

Nekem nincs semmim, de azt hazudok magamnak, amit akarok, és még le is tagadhatom.

84.

Az unokaöcsök különböző utakon az Andráscsik-örökség meghódítására indultak.

AUTOMOBILOK

VÉTEL-ELADÁS

BÉRLOVAK

85

A nagyságos kisasszony nincs itthon.

86

Nem tudom utolérni ezzel a gebével...

87.

Gravinczynak esze ágában sem volt ajtóstól rohanni a házba. Mintha sose hallott volna Andráscsik Zsuzsánnáról, Bajsát kereste fel, s egy háromszáz éves percsomót adott át neki, melyet a padláson már félig megrágtak az egerek.

Nagyszerű pört hoztam, ügyvéd úr! Nekem azt mondták, hogy Bajsa Gábor az egyetlen, aki megnyerheti.

88.
A „Griff"-ben, ebédnél Boronkayval találkoztak, aki bizalmatlanul méregette Gravinczyt. „Hallottam Zathureczkytől, hogy a sulyomi kastélyban tartózkodik."

Nagyon sajnálom, ha így áll a dolog. Megvallom, kissé rossz véleménnyel voltam a tisztelt bárónéról és öccseiről.

Neki is nagynénje szegény Pay báróné, aki sajnos utolsó óráit éli. Sürgönyileg hívott beteg-ágyához. Nem sok reményünk van...

89

Az ördögbe! Mi rosszat pletykálhattak rólam? Hiszen én csak a rossz hír meg egy kapitális pör miatt utaztam ide! Családi hagyományból folytatom, kegyeletes érzésből őseim iránt. Háromszáz éve minden Gravinczy vitte ezt a pört!

Teringettét! Így már másképpen áll a dolog. Derék ügy lehet, alkalomadtán szívesen hallanék róla. Látogasson meg, kedves öcsém!

90.
Az álnok Gravinczy nem kapott az alkalmon, inkább ügyesen későbbre halasztotta a meghívást, nagynénjéhez rohant.

Milka néni, neked nyomban le kell feküdnöd és halálos betegnek lennod.

Te mester! Te Mefisztó! Tiéd lesz Zsuzsánna. Én pedig halálos beteg leszek, sőt meg is halok, ha a derék Boronkay bácsi parancsolja...!

91.
Gravinczy ezek után bejáratos lett a törökfái kastélyba. Zsuzsánnát azonban alig látszott észrevenni. Minden idejét Boronkayval töltötte, aki készpénznek vette változatos hazugságait. Egy napon, mikor Bajsa is náluk ebédelt...

Beszéljen valamit arról az érdekes perről, Gravinczy.

Megvallom, fogalmam sincs az egészről. Csak annyit tudok éppen, hogy megvan.

92

Nos?

Sohasem eszem gyümölcsöt.

93

Ez az ön farkasa, ügyvéd úr. Kitűnő szobadísz így kitömött állapotban. De most veszem észre, hogy a bundája csupa porfészek.

94

Jóska! Vigye ezt a farkast a folyosóra. Azaz... vigye egyenesen a padlásra!

95.
Zathureczky ezalatt élete legroszabb tréfáját készült elkövetni. Unokaöccse, a letört Borcsánszky Jankó kétségbeesve adta elő: Milka néni kijátszotta! Idecsalta, hogy megszerzi neki a milliomos Andráscsik kisasszonyt, mire adósságokba verte magát, ruhákat csináltatott, de a lányt még csak nem is látta.

Sose láttad, még fotográfiáról sem? No hát, majd megismertetlek vele.

Csókolom a kezedet, Zatu bátyám...!

96.
Özvegy Andráscsikné Juliska lányával Szunyoglban húzta meg magát. Nyomban észrevette, hogy mi járatban vannak a vendégek. De mielőtt lányát előhívta volna:...

Volt vagy van ennek a Borcsánszkynak felesége?

Becsületemre, nincs és nem is volt!

97.
Jankó egy szempillantás alatt beleszeretett Juliskába.

98
Szeretem, és ő viszontszeret...

Zathureczky aggódni kezdett. Hohó, még komolyra fordulhat a dolog. Borcsánszky szentül meg van győződve, hogy a gazdag Andráscsik lányt szereti, holott a szegény Andráscsik lányba habarodott. Ráadásul az özvegy folyton elhalt férje vagyonát emlegette.

Kérd meg nekem a kezét, most rögtön! Nem tudok egy napig sem várni a szerelemtől!

Lányt kérni így nem lehet, nem vagyunk hozzá öltözve. Haza kell mennünk a díszmagyar ruhámért.

99

100.
Bajsa Gábor utolsó törökfái kirándulása óta úgy érezte, hogy az Andráscsik-akta nemcsak ügyvédi naplója bevételi rovatában szerepel mint fontos tényező, hanem abban a titkos könyvben is, melyet minden ember bévül hord. „Ki tudja, talán minden másképp történik, ha át nem engedem a teret az álnok Gravinczynek, vagy akkor Zathureczky el nem szólt a kártya mellől? Ejh, döntésre kell vinni a dolgot... Vagy – vagy!" Így tépelődött az ügyvéd, miközben eltökélten szaporázta lépteit Telegdyné háza felé.

101.
A verandán Irma apja, Gaál Napóleon pipázott.
Isten hozott öcsém! A télen legkisebbik lányomat is férjhez adtam. Most elölről kezdem az egész mesterséget, már ahol szükség van rám, mint itt, az özvegyasszony Irmánál. Vigyázz, kópé! Nem lehet stráf nélkül a mézet megdézsmálni!
102.
Bajsának megsavanyodott a kedve, de a nyíló ajtóban szoknyasuhogás hallatszott.
Régen járt mifelénk...
Napóleon bácsiban felébredt a kiszolgált lányos apa. Ásítozni kezdett, majd csendesen átszökött az ebédlőbe, és leheveredett a diványra.
103
Micsoda kitűnő komédiásnő lett volna magából, Irma... Tehát férjhez akar menni!
Igaza van, de maga előtt nem komédiázom. Férjhez mennék, de csak ahhoz, akit szeretek. Annak hűséges jó felesége tudnék lenni...
104
Szolgálója, alázatos rabnője lennék, és boldoggá tenném az életét...
105
Már nagyon régen szeretem...
Kutya-kutyászki! Mit csináltok, gyerekek?
Az asszony várakozólag nézett Bajsára. De az nem szólott, pedig itt lett volna az alkalom, nyilatkozni az öregúr előtt. Napóleon bácsi zavartan köhögött, és dörmögve vonult vissza az ebédlőbe, mint aki korán jött valahova.
Ha estefelé erre járna, engem ébren talál. Atyus korán lefekszik... Elfelejtette, hogy asszony vagyok, rám nem kell vigyázni.
Dehogynem.
106
Az asszonyok néha veszedelmesebbek a lányoknál...
107.
„Tehát megadta magát... Igaz, hogy kicsit drágán, mindjárt feleség is akar lenni egyszerre. De nem kell olyan veszedelmesnek látni a dolgot. Furcsa lenne, ha minden asszonyt, lányt feleségül vettek volna a férfiak, akit szerettek."
Hopp! Velem jössz, fiú! A szépasszony ma este hiába vér. Drágán fizetnéd meg ezt a szerelmet. Egymilliót dobtál el érte magadtól!

107
Azt mondod, Gravinczyé a pénz?
S az övé Andráscsik Zsuzsika is. Az én sárosi unokaöcsém lefőzte az egész rokonságot.
108 Nem baj, Zathureczky. Mi nem vagyunk eladók. Legyen azé az Andráscsik kisasszony, akit szeret. Mert ugye, szereti?
Tudom is én. Nem látok a szívekbe!
109.
Borcsánszky öcsémmel könnyebb a dolgom, ő végül is megtudta, hogy nem a gazdag örökösnővel hoztam össze. Sírt, zokogott, azt mondta: tönkretettem. Ennek dacára elveszi Juliskát – millió nélkül is! Hanem képzeld, mit szólt ehhez a vigjátéki helyzethez Zsuzsánna! Kijelentette, hogy kifizeti Jankó adósságait. Így aztán nemcsak feleséget szereztem az öcsémnek, de hozományt is.
VÁLTÓ
110.
Bajsát otthon levél várta.
Kedves Ötsém Uram!
Látogass meg minket. Zsuzsikának az a bolond ötlete támadt, hogy fölossza vagyonát az Andráscsikok között.
Öreg bátyád
Boronkay Gazsi
111.
Vége lesz tehát a nevezetes Andráscsik kontra Andráscsik pörnek! Újra felbolydult a város. Az örökösnő felosztja a vagyont, és férjhez megy Gravinczyhoz! „Nem értem – vélekedett Zathureczky. – Az én számításom szerint Gravinczynak már rég árkon-bokron túl kellene lenni! Itt valami furfangot szimatolok." A hír hallatára Payné ezúttal komolyan megbetegedett.
Csigavér. A vagyon szétosztásából semmi sem lesz. Engem akar próbára tenni Zsuzsika. Dúsgazdag hajadonok ősidők óta használják ezt a cselfogást, hogy hirtelen elszegényednek az imádójuk előtt. Mondhatom, meglepődött, mikor nemcsak hogy nem elleneztem szándékát, de még pártoltam is.
Az ördög játszik velünk. Ilyesmi még nem fordult elő a praxisomban...!
112
Bolond vagy te, Gyurka. Vagy szeret Zsuzsánna, vagy nem. Ha szeret, nem szabad neki szegénynek lenni!
A macska tudja. Nem lehet kiismerni. Ha nem volna olyan élhetetlen fráter az a Bajsa, talán még azt hihetném...

113.
„Beszélnem kell azzal a lánnyal – döntött Payné, és hirtelen meggyógyult. – Máris átkocsizom Törökfáira.”
Éppen most készültünk el az egyezséggel. Mához egy hétre nem vagyok többé se alperes, se fölperes.
Én csak Bajsa úron csodálkozom. Ön rossz ügyvédje Zsuzsannának.
Nekem azt kell tenni, amit ügyfelem rendel.
114
És ha férjhez megy? A férfiak minden aranyszívnél többre becsülik a hozományt.
Én csak olyan emberhez megyek feleségül, aki engem egy szál szoknyában is elvenne!
115.
A báróné fagyosan vett búcsút.
Sajnálom szegény Gravinczyt. Jó fiú volt. Többé nem fogom látni. Ha ez a bolondos ötletem nem jön, még mindig nyeregben ül, és nem láthatok bele kártyájába... Folytassuk tehát, ügyvéd úr. Andráscsik Demeternek Süvöltön házat veszünk...
Továbbá sarkantyús csizmát és hátaslovat.
116
Andráscsik János, Horgodon...
Megálljunk. Úgy emlékszem, annak a Demeternek eladó leánya van.
Zsuzsánna hajszálfinom betűkkel odaírta Andráscsik Demeter rubrikájába: kelengye a leánynak.
117.
Hej, nagy dolog volt az, mikor az Andráscsikok beadták a derekukat! De mégsem úgy mentek a törökfái kastélyba, mint valami alázatos atyafiak, hanem büszkén, öntudatosan, mint akik a sajátjukba mennek.
Csak ne lett volna leány az ellenfelünk. Még haddal is rámentünk volna!
118.
De a szegényebb Andráscsikok két kézzel kaptak az ajánlaton. Örültek, hogy valami jut nekik is. Amint a kastély homlokzatán dél felé ballagott az öregmutató, sűrűbb lett a vendégjárás. Fiakálisok hintói érkeztek, s a kocsiládákból nagy köteg írásokat emeltek ki az ügyvédbojtárok. Mikor aztán tizenkettőt ütött az óra...
Akinek valami köze van az Andráscsik-örökséghez, jöjjön be!

119.
Hohó, itt van az én drágalátos unokaöcsém, Borcsánszky! Ez a kis pösze a karján a menyasszonya. Nos, Jankó, melyik tetszik a két örökösnő közül?
Az én Juliskámat nem cserélném el érte!

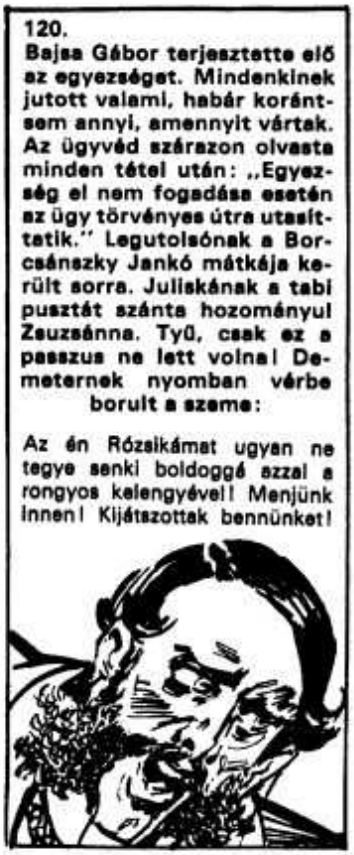
120.
Bajsa Gábor terjesztette elő az egyezséget. Mindenkinek jutott valami, habár korántsem annyi, amennyit vártak. Az ügyvéd szárazon olvasta minden tétel után: „Egyezség el nem fogadása esetén az ügy törvényes útra utasíttatik." Legutolsónak a Borcsánszky Jankó mátkája került sorra. Juliskának a tabi pusztát szánta hozományul Zsuzsánna. Tyű, csak ez a passzus ne lett volna! Demeternek nyomban vérbe borult a szeme:
Az én Rózsikámat ugyan ne tegye senki boldoggá azzal a rongyos kelengyével! Menjünk innen! Kijátszottak bennünket!

121.
Tehát perelni akar?
Perelünk, körömszakadásig perelünk!

De valahogy mégsem tudott eljutni a szekeréig. Csak egy tollvonásába kerül és hátaslovon járhat... Hej, be régen is volt, amikor hátaslovat tartott. Azóta észre se veszik többé a menyecskék, pedig özvegyi sorban volna, vagy mi! „Hát neked meg mi bajod?" – fordult a szepegő Rózsikához.
122.
Csak az, amit édesanyám mindig mondott... hogy nem szereti apám a családját...
Eredj a szekérre, én még visszamegyek egy szóra. Hogy nem szeretem a családomat! No majd megmutatom, hogy szeretem. Nem adom oda a jussomat néhány szoknyáért.
De hiszen éppen a jussát odaadni ment vissza Demeter uram. A leánya kelengyéje miatt. Csak Rózsi gondolhatott magában egyebet, mert az ő gyermeteg szívét még nem érintette meg az irigység ördöge. Bánja is ő az Andráscsik Juliska tabi pusztáját, mikor neki minden vágya teljesül! Finom kelengyéje lesz, mint akármelyik úrilánynak. És most az apja nem akarja elfogadni Zsuzsánna nagylelkű ajánlatát! „Csak pereljen, édesapám...!" – zokogta, ám Demeter már nem hallotta ezt.

123.

Amikor odafent vége lett a hivatalos aktusnak...
Hej, Rózsi, meglesz a kelengye! Teringettét, nemhogy itt volna az a lány, hogy kezet csókoljon a nagy áldozatért, amit érte hoztam!

124.
Kegyelmed is mindig olyan szigorú azzal a gyermekkel. Nem volna csuda, ha egyszer valami bolondot csinálna!
Elveszett a kis Andráscsik Rózsika!
125.
Ügyvéd úr, nem volna kedve egy elveszett leánykát keresni?
Talán szerelmes volt... ő is.
126.
A vőlegény nyugtalankodva nézett jövendőbeli apósára.
De Rózsi nem került elő. Még késő délután is ott rohangáltak az Andráscsikok a kastély körül.
Azt mondják, a patakba ölte magát!
A malomgát felé haladva sűrű lombok közé értek.
127.
128.
A ruganyos fiatal ágak összezárultak mögöttük. Lángvörös lett mindkettőjük arca.
Azt akarom mondani, hogy maga a legjobb, legderekabb lány. Szeretem, amióta megláttam, mindig szerettem!
A felesége leszek, Gábor.
129.
Ekkor elfojtott nevetés hangzott fel. A bokrok közül két fényes szem sötétlett a leveleken át.
Mit keresett itt?
Meg akartam halni...
130.
Nos, megtaláltátok?
Igen. A szívünket találtuk meg.
VÉGE